

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

Appendix Miscellanea de jejunio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

APPENDIX MISCELLANEA
DE JEJUNIO.

CAPUT UNICUM.

Quid Jejunium, & quæ ejus obligatio?

Theologi communiter distinguunt quadruplex Jejunium. Nos potissimum hîc agimus de Ecclesiastico, quod est *Abstinentia à cibo secundum modum ab Ecclesia institutum*. Ad hoc jejunium requiritur unica de die refectio, hoc est, quòd homo à media nocte, usque ad aliam dumtaxat semel se reficiat. Unde violant præceptum jejunii, qui sine causa rationabili refectionem tanto intervallo dividunt, ut moraliter loquendo non sit unica refectio, sed plures, tametsi singulæ non sint omninò plenæ.

1. Quænam parvitas materiæ excusat à mortali in materia jejunii?
2. Theologi hoc non determinant, sed relinquunt arbitrio Viri prudentis. Multi tamen probabiliter asserunt, quantitatem duarum unciarum communis cibi non sufficere ad constituendum peccatum mortale.
3. An in die jejunii parvitas materiæ excuset in esu carniùm à mortali?
4. Per se loquendo aff. Neque enim video, cur in hoc Ecclesiæ præcepto non possit dari parvitas materiæ, quemadmodum in aliis præceptis divinis, & ecclesiasticis. Seclude scandalum, & contemptum.

3. In qua quantitate licitum est sumere collationem vespertinam?

R. Hic non posse statui regulam certam, & generalem pro omnibus; quod enim licitum est sumere Petro, non est licitum paulo. In hac materia standum est consuetudini locorū, & respicienda persona, an operarius, an femina &c.

4. An jejunium violet, qui debito tempore refectio- nem sumit, sed nimis lautam &c. ita ut nihil de jejunii difficultate sentiat?

R. Neg. Nisi fiat in fraudem, vel nimis diu mensa protrahatur, quia unica hinc tantum est refectio.

5. Quando mensa censetur nimis diu protrahi?

R. Hoc pendere à morali hominum judicio, attentis interpollationibus fabularum, jocorum &c. ita ut à prima ad alias V. G. portiones tempus novum detur concoctioni; sunt enim moraliter plures tunc refectioes. Communiter autem censetur protractio mortifera, si duret ad tres horas, quæ est pars notabilis diei.

Exceptio tamen est, si propter impedimenta intercurrentia non detur tempus integræ refectiois.

6. An notabiliter præveniens tempus refectio- nis, V. G. horâ 10. manducans tempore jeju- nii, peccet?

R. 1. Neg. Si justa sit causa, V. G. si sit iter arri- piendum.

R. 2. Quando sine justa causa hora notabiliter prævenitur, est certè grande veniale, quia illa præventio tantum spectat ad modum legis.

84 TRACTATUS DE PECCATIS.

Ad illud quod dicit S. Thom. in 4. dist. 15. q. 3. a. 4. *Cum Ecclesia instituerit certum tempus comedendi jejunantibus; qui nimis notabiliter anticipat, jejunium solvis, responderi potest, quòd solvat tantùm leviter.*

7. Quinam excusantur à jejunio?

8. Omnes excusantur à jejunio, sicut & ab aliis legibus positivis, in quibus est vel titulus necessitatis, vel impotentiae, vel pietatis, seu majoris boni.

Titulo impotentiae excusantur omnes lecto affixi, debiles, languidi, valetudinem recuperantes, vel qui ex medicorum judicio periculo infirmitatis se exponerent, si vel certâ ciborum specie, V. G. carnibus carere, vel refectionis horam expectare, ut refectionem repetere non possent: sed medici hîc coram Deo agant, ne aliis, vel sibi nimis abblandiantur.

Eodem titulo excusantur mulieres lactantes, & prægnautes, quæ, adolescente jam fœtu, non sibi tantùm, sed & proli alimentum sumunt.

Item excusantur illi pauperes, quibus non suppetit, quod ad unam refectionem certo tempore faciendam sufficit. Hinc nec generatim accusandi, nec generatim excusandi illi, qui ostiatim mendicant.

Titulo necessitatis excusantur operarii, itinerantes &c. qui operando, aut itinerando, aliudve agendo laborem necessarium, & talem impendunt, qui cum jejunio consistere nequeat

queat juxta conditionem personæ. Non tamen excusantur, qui ambulationis gratiâ, venationis, &c. itinerando se fatigant, quia non est labor necessarius.

Titulo pietatis excusantur concionatores quadragesimales, assistentes infirmis, aliaque misericordiæ opera præstantes, quando eorum labores fieri non possunt à jejunis.

8. An liquidum, extra refectionis tempus sumptum, frangat jejunium?

8. 1. Communiter in proverbium abiit: *Liquidum non frangit jejunium*; sed modificandum est. Unde

8. 2. Potus sumptus extra tempus refectionis, ut necessarius est, aut utilis ad alterationem carnis, & digestionem cibi, non violat jejunium.

8. 3. Potus, præcipuè per se nutritivus, sumptus ultra necessitatem, & utilitatem in magna quantitate, præcipuè usque ad alterationem rationis, aut ebrietatem, certissimè violat jejunium: quia talis potitatio contrariatur finibus jejunii, qui sunt mortificatio carnis, satisfactio pro præteritis, cautio pro futuris peccatis, elevatio mentis in cælestia. Hinc in die jejunii ebrius, duplici peccat peccato, uno contra sobrietatem, altero contra præceptum Ecclesiæ.

9. An violetur jejunium per summptionem The, Caffi, aut Chocolati?

8. 1. Quòd The non violet, certum est: idem est de similibus, V. G. Veronicâ, aquâ salviali

&c. non sunt enim nutritiva. Aliud foret, si lacte coquerentur, lac enim per modum cibi sumitur.

De Caffi, quæ est materia ex fabis composita, adeoque aliquo modo nutritiva, major est difficultas. Sed cum nec carnis mortificationem, nec mentis in cælestia elevationem impediat, non violat jejunium.

Observandum interim, quòd magnam diei partem infuentes talibus potibus sumendis, sæpè peccent contra temperantiam, plerùmque tamen tantùm venialiter.

R. 2. Quòd Chocolati nutriat, certum est ex experientia, & simul ex materia, ex qua componitur, V. G. saccharo, aliisque aromatibus confortativis &c. undè sumens illud, verè sumit nutrimentum.

R. 3. Qui ex causa rationabili die jejunii sumit Chocolati, non plus peccat, quàm qui alia electuaria de judicio medici sumunt. Ratio est, *quia jejunium non violatur, nisi per ea, quæ Ecclesia interdicare intendit instituendo jejunium.* S. Thom. a. 6. ad 2.

An verò sit licitum extra similem necessitatem in die jejunii, Chocolati sumere, cum hætenùs non determinaverit Ecclesia, nec ego determinare ausim: proinde rem illam timorum conscientie relinquo.

Attendendum tamen, juvenibus validis &c. usum Chocolati in Quadragesima non esse permittendum, ne servus (corpus) impinguatur,

tur, recalcitret, & concupiscentiarum vepres
ultra caput excrescant.

CASUS XIV.

Quid faciendum cum eo, qui dicit: fregi jejunium?

R. 1. Cùm jejunium multis modis infringi
possit, quærendum, an notabiliter per esum car-
nium &c. 2. An sit pater-familias, an non scan-
dalizaverit alios, & an multos? An non horra-
tus fuerit alios, & quot, ad similiter frangendum?
&c. Inculcet Confessarius illud S. August. non
habebit in cælis Deum Patrem, qui in terris re-
nuit habere Ecclesiam Matrem.

CASUS XV.

*Petrus, & Andreas in aliquo diversorio pran-
dium sumpserunt die jejunii: horâ autem secundâ,
quâ absolvunt suam refectioem, mandant, ut simi-
lem cœnam præparet in vesperam: hic autem petit,
an Domini sint exempti? Respondent, se quidem non
exemptos, interim velle manducare; caupo verò vir
timorata conscientia, dicit se non posse cooperari pec-
cato ipsorum, & malle parvo lucro carere, quàm
Deum graviter offendere: isti indignabundi disce-
dunt, narrantque casum cauponi alteri, casu occur-
renti; hic dicit, quæstularum sit caupo iste, non me-
retur honestos hospites, ego vos invito hodiè ad cœ-
nam optimam, in qua novit illos præceptum jejunii
graviter violaturos. Queritur, an primus caupo
hoc debuerit facere, secundus illud omittere?*

Circa primum variant Casuistæ. Meo quidem
judicio caupo imprudenter petebat, an forent
exempti à jejunio. 1. Supponere poterat illos in

hac materia satis esse instructos, ut scirent, quid possent facere, quid omittere. 2. Similis interrogatio nociva est cauponi, & hospitibus non proficua, proinde utilis; postquam enim firmiter statuerunt cœnare lautè, propter cauponem non jejunabunt, sed ad aliam tabernam deflectent; unde lapsum ipsorum non impediet, sed magis exacerbabuntur. Verumtamen ubi ex ipsis intellexisset, se à jejunio exemptos non esse, benè fecit cœnam denegando.

Ad 2. partem quæst. cauponem alterum hospites illicitè invitasse ad cœnam opiparam; nemo enim potest invitari, vel incitari ad id, quod sinè peccato præstari non potest.

CASUS XVI.

Titius & Caia sexagenarii sæpè audierant homines istâ atate non amplius obligari ad legem jejunii. Securitatis ergò principio quadragesima confessarium consulunt; resolvit eos à lege exemptos. In medio quadragesima rursum confitentur, sed non ordinario confessario, petuntque, an istâ atate lex jejunii ipsos non stringat? Confessarius resolvit, ipsos debere jejunare, si adhuc valeant, & non sint impotentes. Quilibet, ait, se suo metietur pede, lex Ecclesie vos non obligat, si non valetis jejunare sine gravi incommodo, aliter tenemini. Respondent, se posse jejunare, licèt non nihil difficulter. Queritur, an Titius & Caia sexagenarii, etsi utcumque non valeant jejunare, teneantur unicâ refectione esse contenti?

Casus in Sede confessionalis est obvius, & resolve

solvo aff. Ante ætatem sexagenariam dum non possunt jejunare, Ecclesia ipsos eximit à jejunio, sicut vera mater non exigit debiti solutionem à filio, qui solvere non potest; ergò etiam post illam ætatem, dum possunt jejunare, obligantur ad jejunium. Lex ergò censetur obligare subditos capaces legem servandi.

TRACTATUS

DE

LEGIBUS.

CAPUT PRIMUM.

Quid Lex, & quæ ejus Divisio.

Lex generaliter spectata est, *Regula morum, secundum quam inducimur ad agendum, vel ab agendo retrahimur.* Duplex est; naturalis, & positiva.

Naturalis est, *Quæ proficiscitur ex lumine rationis. Est immutabilis, & à nullius libera voluntate dependet.*

Positiva est, *Quæ ponitur in arbitrio, ac voluntate legislatoris, & ab eo dependet.*

Lex naturalis est radius legis æternæ, quæ est ipsa ratio Divina, vel voluntas Dei, ordinem naturalem conservari jubens, perturbari vetans. S. Aug. l. 22. cont. Faust. cap. 27.